

IZJAVA NEKDANJEGA DIREKTORJA URSZR BOJANA UŠENIČNIKA O UKREPANJU URSZR ZA PREPREČITEV MOREBITNIH POSLEDIC DELOVANJA MILENIJSKEGA HROŠČA

Ukrepi Uprave RS za zaščito in reševanje za preprečitev oz. omilitev morebitnih posledic delovanja milenijskega hrošča so bili strokovno korektni. V enakih okoliščinah tudi po tej izkušnji ne bi mogli biti bistveno drugačni. K negativnemu odzivu medijev na obvestilo prebivalcem z napotki za ravnanje, ki ga je Uprava posredovala prek medijev, je po mojem mnenju prispevala predvsem slaba obveščенost javnosti o milenijskem hrošču. Ob tej priložnosti puščam ob strani dejanske razloge in motive tistih, ki so začeli in spodbujali to, več kot leto dni trajajočo svetovno računalniško kampanjo. Opozoriti želim le na nekatera dejstva, ki so vplivala na ukrepanje Uprave in ki še z druge strani osvetljujejo dogajanje v tistem času.

1. Na možne »računalniške zaplete« in njihove posledice ob prehodu v novo tisočletje se je pripravljaval ves svet. Za prilagoditev računalnikov, računalniških sistemov in programskih rešitev so bile potrošene milijarde dolarjev. Za pripravami na milenijskega hrošča so v večini držav stale vlade, o tem se je resno razpravljalo tudi v najvišjih organih zveze NATO, Evropske unije in posameznih mednarodnih organizacij.

V Sloveniji je priprave usmerjal Svet za informatiko Vlade RS, operativno jih je vodil Center Vlade RS za informatiko, izvajali pa so jih vsi državni organi, javni zavodi, gospodarske družbe in druge organizacije, še zlasti v okviru velikih infrastrukturnih sistemov. Samo v okviru državne uprave se je za prilagoditev računalnikov in programskih rešitev porabilo okoli poldrugo milijardo SIT proračunskih sredstev. O utemeljenosti te porabe se ni nihče vpraševal ne med pripravami ne kasneje.

2. Priprave, ki jih je izvajala Uprava, so bile del načrtovanih priprav državnih organov. Izhajale so iz njenih z zakonom določenih pristojnosti in nalog, ob upoštevanju dejstva, da Upravi nihče ni mogel zagotoviti, da v kritičnem času ne bi moglo priti do kakršnih koli izrednih dogodkov, ki bi lahko ogrozili varnost prebivalcev Slovenije. Zato je ukrepala po načelih previdnosti in preventive, kot običajno ukrepa v vseh varnostno nejasnih situacijah. Uprava je predlog ukrepov medresorsko uskladila, dokončno pa jih je sprejel Štab Civilne zaščite Republike Slovenije (brez pripomb in s pozitivnim mnenjem Centra Vlade RS za informatiko).
3. Z ukrepi naj bi preprečili izredne dogodke v industriji, javnem prometu, oskrbi z energijo in na drugih področjih, ki bi jih lahko povzročile odpovedi ali napake v delovanju računalnikov, oz. ublažili morebitne posledice. Vsi, ki smo sodelovali pri njihovem načrtovanju in izvajanju, smo se zavedali, da lahko dosežejo svoj namen le, če bodo izvedeni medse-

bojno povezano, usklajeno in v celoti. Ker naj bi z izvajanjem ukrepov zagotovili primerno splošno pripravljenost za ukrepanje ob morebitnih izrednih dogodkih, je Uprava v skladu s svojimi pristojnostmi morala izvesti tudi tisti del priprav, ki se je nanašal na pripravljenost prebivalstva. Na primer v sosednji Avstriji so sorodne ustanove novembra in decembra s sodelovanjem in ob veliki podpori medijev gladko izpeljale obsežen program priprav za izvajanje osebne in vzajemne zaščite prebivalcev, ki je vključeval tudi ukrepe za zagotovitev najnujnejših zalog hrane, vode in drugih življenjsko pomembnih sredstev.

Pričakovali smo, da bodo Upravo v javni polemiki o ukrepih, ki jih je izvajala, podprli organi in službe, ki so bili odgovorni za izvedbo celotnih priprav oz. so, ne da bi uradno dvomili o njihovi upravičenosti, tudi sami izvajali obsežne in drage priprave. Jasne in nedvoumne odgovore in stališča v zvezi s tem smo še posebej pričakovali od Centra Vlade RS za informatiko. Ker se to ni zgodilo in ker so bile javne izjave nekaterih državnih uradnikov celo v nasprotju s splošnimi usmeritvami in ukrepanjem pristojnih državnih organov, se je v javnosti ustvaril vtis o neuskkljenosti državnih organov. Posamezni mediji so v medijski gonji proti Upravi to seveda izrabili.

4. Trditve TV Slovenija, da je Uprava s svojimi ukrepi med prebivalstvom povzročila paniko, so bile nesmiselne. Uprava je prek lokalnih štabov za Civilno zaščito, centrov za obveščanje in na druge načine ves čas spremljala razmere v državi, vendar pojavov panike ni zaznala v nobenem okolju. Ljudje so ukrepe poznali, saj spadajo med običajne ukrepe, s katerimi naj bi se izboljšala splošna pripravljenost na naravne ali druge nesreče. Isti ukrepi oz. napotki za ravnanje ob posameznih nevarnostih so bili v bistveno širši obliki objavljeni že pred tem na internetnem naslovu Uprave.
5. Odziv TV Slovenije in nekaterih drugih medijev na ukrepe, ki jih je izvajala Uprava, je bil s strokovnega stališča nesprejemljiv. Vedeti moramo, da je sporočilo, ki ga medijem posreduje pristojni državni organ, organ lokalne skupnosti, javno podjetje ali javni zavod, uradno sporočilo in ga izdajatelj javnega medija ne sme spreminjati, če je pripravljeno v obliki, ki omogoča neposredno objavljanje. Mediji naj bi se ob objavi takega sporočila oz. v varnostno občutljivih situacijah praviloma vzdržali tudi komentarjev, ki relativizirajo ali celo razvrednotijo vsebino sporočila, ker lahko zmanjšajo učinke zaščitnih ukrepov ob nevarnosti oz. nesreči. V konkretnem primeru se je k sreči vse izteklo brez izrednih dogodkov in brez posledic.